

ФОРМУВАННЯ НОВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМИ ТА ПРИВАТНИМИ ФІНАНСАМИ В УКРАЇНІ

**Збірник
VI Всеукраїнської
науково-практичної
конференції**

**11 грудня 2025 р.
Хмельницький - Херсон**

*Рекомендовано до друку Науково-технічною радою
Херсонського національного технічного університету
(протокол № 4 від 19 грудня 2025 року)*

Ф 79 Формування новітньої парадигми управління публічними та приватними фінансами в Україні :
матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф. (11 грудня 2025 р., м. Хмельницький – м. Херсон) / за
ред. Л. П. Сідельникової. – Херсон : Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В.С., 2025. – 255 с.

ISBN 978-617-8187-68-2 (електронне видання)

Організаційний комітет

ГОЛОВА ОРГКОМІТЕТУ:

Лариса СІДЕЛЬНИКОВА – д.е.н., професор, академік Академії економічних наук України, заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету.

ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ ОРГКОМІТЕТУ:

Олена НОВОСЬОЛОВА – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету.

ЧЛЕНИ КОМІТЕТУ:

Ірина ГОНЧАРЕНКО – д.н. з держ. упр., професор, член-кореспондент Академії економічних наук України, завідувач кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету;

Павло ГРИГОРУК – д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в бізнесі Хмельницького національного університету;

Ірина ЛУК'ЯНЕНКО – д.е.н., професор, заслужений діяч науки і техніки України, завідувач кафедри фінансів Національного університету «Києво-Могилянська академія»;

Олексій МІНЦ – д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, обліку та банківської справи ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»;

Георгій РОГОВ – д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів Національного університету кораблебудування ім. адмірала Макарова;

Марина СЛАТВІНСЬКА – д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів Одеського національного економічного університету;

Ніла ХРУЩ – д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку Хмельницького національного університету;

Інна ШКОЛЬНИК – д.е.н., професор, перший проректор Сумського державного університету;

Ольга САРАПНА – д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету;

Олена ВОЛКОВА – к.е.н., доцент, декан факультету міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу Херсонського національного технічного університету;

Юрій БЕЗДІТКО – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету;

Олена ЄРЕМЯН – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету;

Тетяна ПІНЧУК – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету;

Оксана ПОСАДНЄВА – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету;

Таміла ЧИЖОВА – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету;

Тетяна ШРАМ – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету.

Збірник містить матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Формування новітньої парадигми управління публічними та приватними фінансами в Україні», що відбулася 11 грудня 2025 року на базі Херсонського національного технічного університету.

Видання розраховане на представників наукової спільноти, викладачів, фахівців у галузі фінансів, працівників органів державного управління та місцевого самоврядування, здобувачів вищої освіти.

Відповідальність за достовірність цифрового матеріалу, фактів, цитат, власних імен, географічних назв, назв підприємств, організацій, установ та іншої інформації несуть автори наданих матеріалів.

Висловлені у тезах доповідей думки можуть не збігатися з точкою зору редакційної колегії. Разом з тим, вважаємо можливим їх публікацію з метою обговорення.

УДК 336.1+658.15(063)

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	8
Ахмад Н., Сідельникова Л. П. ПОДАТКОВА СКЛADOVA ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	8
Бугай Д. Р., Волкова О. В. БЮДЖЕТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУСПІЛЬНИХ ПОТРЕБ ВІЛЬНОГІРСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	11
Денисюк А. М., Сідельникова Л. П. ДОХОДИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ТА ВОЄННОГО СТАНУ.....	14
Кан М. В., Волкова О. В. РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗПОДІЛ ВИДАТКІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ НА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО.....	17
Кравчук Ю. О., Чиждова Т. В. ФІСКАЛЬНА РОЛЬ ЄДИНОГО ПОДАТКУ В СИСТЕМІ МІСЦЕВОГО ОПОДАТКУВАННЯ УКРАЇНИ.....	20
Кужелєв М. О. ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ НА ТРАНСФОРМАЦІЮ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ.....	24
Купрійова А. О., Кужелєв М. О. ВПЛИВ ІНФЛЯЦІЙНИХ ОЧІКУВАНЬ НА ІНВЕСТИЦІЙНУ ПОВЕДІНКУ УЧАСНИКІВ РИНКУ.....	27
Назукова Н. М. БЮДЖЕТНІ ІНСТРУМЕНТИ ПІДТРИМКИ ОСВІТИ В УМОВАХ ШОКІВ.....	30
Нечипоренко А. В. ТРАНСФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	34
Патяка В. Д., Костенко Г. П. АНАЛІЗ ДОХІДНОЇ ТА ВИДАТКОВОЇ СКЛАДОВИХ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ.....	37
Петух А. О., Сідельникова Л. П. РЕГІОНАЛЬНА ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ.....	40
Пирєсєв М. Ю., Тимошенко А. О. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОНАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ОТГ В УМОВАХ ВОЄННОЇ ЕКОНОМІКИ.....	43
Сухіна К. І., Головня Ю. І. СТРАТЕГІЇ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИДАТКІВ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	48
Тараненко Т. В., Онищенко С. В. ВПЛИВ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ НА ФІНАНСОВУ БЕЗПЕКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	52
СЕКЦІЯ 2. ВІТЧИЗНЯНА БАНКІВСЬКА СИСТЕМА ТА ЇЇ РОЛЬ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ.....	56
Serdiuk S. V., Lazorenko T. V. BANKING INSTITUTIONS OR FINTECH COMPANIES: WHO WILL DOMINATE THE FUTURE OF FINANCIAL SERVICES.....	56
Алієва Е. С. гизи, Посаднева О. М. КРЕДИТНИЙ ПОРТФЕЛЬ БАНКІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	59
Бербенюк І. В., Кужелєв М. О. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОГО БАНКІНГУ В УКРАЇНІ.....	62
Гаран О. О., Бездітко Ю. М. СТРУКТУРА ДЕПОЗИТІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В АТ «КБ «ГЛОБУС».....	65

Нечипоренко А. В.,

к.е.н., доцент кафедри фінансів,

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

ТРАНСФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Повномасштабна війна докорінно змінила структуру та пріоритети системи публічних фінансів України. Передусім спостерігається суттєве зростання видатків на оборону, що є ключовою умовою забезпечення національної стійкості. Крім того, існує залежність від зовнішнього фінансування й є одночасно потреба в здійсненні соціальних видатків та підтримці критичної інфраструктури. Дослідження трансформації публічних фінансів є важливим в контексті забезпечення фіскальної стійкості та планування післявоєнного відновлення.

В умовах воєнного стану найбільш суттєвими чинниками впливу на публічні фінанси України стали [1]:

- зменшення реального ВВП у 2022 р. та скорочення реальних доходів бюджету в 2022-2023 рр.;
- різке зростання державних видатків на оборону, що вплинуло на розмір бюджетного дефіциту;
- руйнування житлового фонду та інфраструктурних об'єктів спонукало державу до запровадження цільових програм допомоги та компенсації втрат, що вплинуло на збільшення видатків бюджету.

Відповідно у 2022-2025 рр., враховуючи пріоритетність видатків на оборону та безпеку, було зменшено видатки на соціально-економічні програми. Така динаміка є закономірною в умовах воєнного стану, коли ресурс бюджету держави спрямовується передусім на забезпечення обороноздатності країни. Видатки Зведеного бюджету без урахування фінансування безпеки, оборони і правоохоронної діяльності зменшилися з 28,4% ВВП у 2021 р. до 22,3% ВВП у січні-травні 2025 р. [1].

В таких умовах виникла необхідність активнішої взаємодії з міжнародними партнерами, адже зовнішнє фінансування стало одним із головних джерел покриття дефіциту бюджету. Співвідношення доходів і видатків до ВВП у 2022-2024 рр. зазнало істотних змін, що стало наслідком як воєнних ризиків, так і падіння економічної активності. Водночас висока частка грантової допомоги дозволила обмежити надмірне боргове навантаження та стабілізувати макрофінансову ситуацію.

Сфера публічних фінансів є однією з найвизначніших у фінансовій системі будь-якої країни, а управління публічними фінансами в умовах війни потребує швидких та адаптивних рішень, що змінює традиційні бюджетні підходи. Якщо у довоєнний період ключовим завданням була модернізація фінансової системи та підвищення її ефективності [2], то у воєнних умовах пріоритетом стало забезпечення оперативності фінансування бюджетних програм при збереженні підзвітності. Поєднання прискорених процедур ухвалення рішень та обов'язкового аудиту є одним із напрямів вдосконалення фінансового управління.

Зміни відбулися також у сфері бюджетної децентралізації. Децентралізація до війни була ефективним інструментом зміцнення фінансової спроможності громад [3]. Проте у воєнний час місцеві бюджети стикаються зі зменшенням власних доходів, руйнуванням інфраструктури та зростанням витрат на забезпечення життєдіяльності населення. Це вимагає перегляду підходів до міжбюджетних трансфертів, запровадження стабілізаційних механізмів підтримки громад та оновлення системи фінансового вирівнювання.

Питання підвищення ефективності управління публічними фінансами залишаються актуальними і в умовах воєнного стану. Запровадження цифрових інструментів, удосконалення системи фінансового контролю та прозорості бюджетних процесів є фундаментом для зменшення ризиків зловживань та підвищення результативності використання фінансових ресурсів [4]. У сучасних умовах ці рекомендації набувають ще більшої ваги, адже швидкість бюджетних операцій має поєднуватися із збереженням довіри громадськості та міжнародних партнерів.

Таким чином, система публічних фінансів України у воєнний період зазнає трансформації, що охоплює пріоритети бюджетної політики, структуру видатків, механізми управління, роль зовнішнього фінансування та взаємодію між державним і місцевими бюджетами. Нові виклики потребують формування гнучкої, прозорої та технологічно модернізованої моделі управління публічними фінансами, яка здатна оперативного реагувати на загрози та забезпечувати ефективність розподілу фінансових ресурсів. Підвищення рівня цифровізації бюджетних процесів, зміцнення системи державного аудиту є важливими умовами для підтримання фінансової стабільності в умовах війни. Водночас слід вже сьогодні закладати підґрунтя для післявоєнного відновлення, поєднуючи короткострокові антикризові заходи із стратегічним баченням модернізації системи публічних фінансів та інтеграції України до європейського економічного простору.

Література

1. Богдан Т. Державні фінанси України під час війни: напрями трансформації та завдання на перспективу. *GROWFORD Institute*. 2025. URL: <https://www.growford.org.ua/research/derzhavni-finansy-ukrayiny-pid-chas-vijny-napryamy-transformatsiyi-ta-zavdannya-na-perspektyvu/>
2. Кужелєв М. О. Управління публічними фінансами в умовах реформування економіки України. *Стратегія і практика інноваційного розвитку фінансового сектору України* : зб. матер. III Міжн. наук.- практ. конф., 26-27 березня 2020 р. Ірпінь, 2020. С. 42-44.
3. Нечипоренко А. В. Теоретичні аспекти бюджетної децентралізації місцевого самоврядування в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. Вип. 6. Ч. 2. С. 122-125.
4. Чернишова Т. О. Напрями вдосконалення системи управління публічними фінансами в Україні. *Управління публічними фінансами та проблеми забезпечення національної економічної безпеки* : збірник тез Податкового конгресу, 12 грудня 2019 р. Ірпінь: УДФСУ, 2019. С. 353-356.